

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

„Українська мова і література. Мова і література (російська)”

другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація:	магістр середньої освіти (за предметними спеціальностями „Українська мова і література”, „Мова і література (російська)”)
Професійна кваліфікація:	вчитель української мови і літератури, вчитель російської мови і зарубіжної літератури, викладач закладів вищої освіти
Форма навчання:	денна, заочна

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
УНІВЕРСИТЕТУ

Постова вченої ради

В. С. Курило
протокол № 11 від 26 червня 2020 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 2020 р.

В. о. ректора _____ С. В. Савченко

(наказ № 86-ОД від 26 червня 2020 р.)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
„Українська мова і література. Мова і література (російська)”

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметні спеціальності	014.01 Українська мова і література, 014.02 Мова і література (російська)
Освітня кваліфікація	магістр середньої освіти (за предметними спеціальностями „Українська мова і література”, „Мова і література (російська)”)
Професійна кваліфікація	вчитель української мови і літератури, вчитель російської мови і зарубіжної літератури, викладач закладів вищої освіти
Форма навчання	денна, заочна
Термін навчання	1 рік 5 місяців

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи
ДЗ „Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

_____ Д. В. Ужченко
„_____” _____ 2020 р.

В. о. завідувача навчального відділу
_____ В. В. Леснова
„_____” _____ 2020 р.

Освітньо-професійна програма 01 Освіта / 014.01 Середня освіта (Українська мова і література. Мова і література (російська)) розроблена для здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка. Програма розроблена кафедрами української літератури та української філології і загального мовознавства ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

В освітньо-професійній програмі враховано вимоги Закону України «Про вищу школу», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1341, проекту Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», що набуде чинності, згідно з наказом, з 01 січня 2021 року.

Розробники:

- Глуховцева Катерина Дмитрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української філології та загального мовознавства ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”;
- Колесникова Лариса Леонідівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та загального мовознавства ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”;
- Дуличанська Олена Аркадіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”;
- Скиба Ольга Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.

–

:

- Горошкіна О. М. – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України;
- Колодяжна В. Є. – методист кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання Луганського ОППО;
- Щекатунова Н. А. – учитель української мови і літератури ДЗ «Теплівська ЗОШ І – ІІІ ступенів», с. Тепле, Станічно-Луганський р-н, Луганська область.

	Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, факультет української філології та соціальних комунікацій
	магістр середньої освіти, вчитель української мови і літератури, учитель російської мови і зарубіжної літератури, викладач закладів вищої освіти
	Середня освіта (Українська мова і література. Мова і література (російська))
	диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1.5 роки
	- Акредитаційна комісія України; - Україна; - до 1 липня 2026 року (сертифікат НД № 1389640)
	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
	наявність освітнього ступеня бакалавра
	українська, російська
	- до 1 липня 2026 року
-	http://luguniv.edu.ua

Забезпечити умови формування професійних компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури, російської мови та зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти та викладачів філологічних і методичних дисциплін у закладах вищої освіти для виконання професійно-педагогічних функцій, організації педагогічної комунікації і проведення педагогічних досліджень

(за наявності)	<p>Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка; спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література); спеціалізація: 014.02 Середня освіта (Мова і література (російська)). Кваліфікація: магістр середньої освіти, вчитель української мови і літератури, вчитель російської мови і зарубіжної літератури, викладач закладів вищої освіти.</p> <p>: формування професійних компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури, російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти та викладачів філологічних і методичних дисциплін в закладах вищої освіти.</p> <p>: освітньо-виховний процес у закладах загальної середньої освіти (українська мова і література, російська мова і зарубіжна література), освітній процес у закладах вищої освіти; українська мова (у теоретичному, практичному, науково-дослідницькому аспектах); українська література (у теоретичному, практичному, науково-дослідницькому аспектах); російська мова і зарубіжна література (у теоретичному, практичному, науково-</p>
----------------	---

	<p>дослідницькому аспектах).</p> <p>Програма є міждисциплінарною і охоплює: цикл загальної підготовки (9 кредитів ЄКРС, 270 год.); цикл професійної підготовки: обов'язкові освітні компоненти (54 кредити ЄКТС, 1620 год.); вибіркові освітні компоненти (18 кредитів ЄКТС, 540 год.); практичну підготовку (7,5 кр. ЄКТС, 225 год.); виконання магістерської роботи (12 кредитів ЄКТС, 360 год.); підсумкову атестацію (1,5 кр. ЄКТС, 45 год.).</p> <p>загальнонаукові, філологічні, психолого-педагогічні, лінгводидактичні методи, сучасні методи та технології навчання української мови та літератури (теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі методи навчання, методи самостійної роботи, контрольні-оцінювальні методи тощо), технології викладання в закладах освіти різного типу.</p>
-	Професійна. Орієнтація на набуття професійних навичок викладання української мови і літератури, російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, зокрема у старшій (профільній) школі та закладах вищої освіти.
-	Акцент на формуванні компетентностей щодо організації освітнього процесу з української мови і літератури, російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, зокрема у старшій (профільній) школі, та закладах вищої освіти.
	Акцент на вивченні новітніх методик викладання української мови та літератури, російської мови та зарубіжної літератури в закладах середньої освіти, зокрема у старшій (профільній) школі, закладах вищої освіти. Обов'язковим є проходження педагогічної практики у старшій (профільній) школі та закладі вищої освіти.
	Випускник може працювати на посадах вчителя української мови та літератури, російської мови та зарубіжної літератури в закладах середньої освіти, зокрема у старшій (профільній) школі, заступника директора з науково-методичної, навчально-виховної роботи, педагога-організатора, на викладацьких, науково-дослідних та адміністративних посадах у закладах вищої освіти.
	Можливість навчатися за програмою третього (освітньо-наукового) рівня за цією або суміжною галуззю знань.
	Загальний стиль навчання студентоцентрований (student-centered education). Самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід. В освітньому процесі лекції поєднано із семінарськими і практичними заняттями, індивідуальною, самостійною та науково-дослідною роботою, науково-педагогічною практикою.
	У межах поточного контролю оцінюються усні та письмові відповіді, результати комп'ютерного тестування, виконання творчих завдань, захист підготовлених презентацій; модульні роботи проводяться письмово або у формі комп'ютерного тестування,

	захисту творчих проєктів тощо; підсумкова оцінка (залік або іспит) виставляється з урахуванням поточної успішності та результатів модульних робіт.
6.	
	Здатність розв'язувати складні завдання й комплексні проблеми в галузі освіти, а також лінгвістики та літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і впровадження їх у практичну діяльність.
	<p>1. Здатність діяти як відповідальний громадянин та брати участь у суспільному житті на різних рівнях (громадянська компетентність).</p> <p>2. Здатність застосовувати знання та розуміння предметної галузі у професійній діяльності. Здатність до усвідомлення особливостей обраного фаху, професійних прав і обов'язків.</p> <p>3. Здатність до взаємодії з іншими в різних соціальних ситуаціях та критичного оцінювання соціальних подій і явищ (соціальна компетентність).</p> <p>4. Здатність цінувати й поважати різноманітність та мультикультурність, усвідомлювати різні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>5. Здатність до особистісного і професійного самовизначення, самоствердження і самореалізації впродовж життя, до цінування багатоманітності у суспільстві (культура самовираження).</p> <p>6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>7. Здатність до створення команди односторонців, прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків (лідерська компетентність).</p> <p>8. Здатність працювати автономно і в команді, виконуючи провідну роль, бути критичним і самокритичним. Здатність до міжособистісного спілкування.</p> <p>9. Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою (підприємницька компетентність).</p> <p>10. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми в процесі професійної педагогічної та дослідницької діяльності. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, застосовувати знання стандартів, необхідних для наукового дослідження та публікування, критеріїв професійного виконання обов'язків.</p>

)	<p>1 Здатність до спілкування державною мовою, продукування текстів будь-яких стилів, удосконалення комунікативних умінь, компетентнісного підходу (мовно-комунікативна компетентність).</p> <p>2. Здатність формувати мовно-комунікативні компетентності в учнів (зокрема, в учнів старшої (профільної) школи), здобувачів вищої освіти.</p> <p>3. Здатність застосовувати у професійній педагогічній діяльності сучасні підходи до викладання української мови та літератури, російської мови та зарубіжної літератури ефективні методи й освітні технології навчання мови й літератури, вирішувати дослідницькі завдання в цій галузі.</p> <p>4. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі освіти, мови, літератури.</p> <p>5. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних, літературознавчих, психолого-педагогічних концепціях, напрямках і школах.</p> <p>6. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень психолого-педагогічної та лінгвістичної і літературознавчої науки.</p> <p>7. Здатність до оволодіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, методами психолого-педагогічного дослідження, наукового аналізу навчально-виховного процесу.</p> <p>8. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі психолого-педагогічних і прикладних досліджень.</p> <p>9. Здатність ефективно організовувати навчально-виховний процес у середній, зокрема у старшій (профільній) школі, забезпечувати сприятливий психологічний клімат у педагогічному та учнівському чи студентському колективах, продуктивну професійну взаємодію.</p> <p>10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності.</p>
---	---

	<p>Знає сутність, специфічні особливості, рівні та засоби методології наукової творчості вчителя та форми її організації.</p> <p>Знає особливості інноваційного розвитку системи середньої та вищої освіти в Україні в умовах інформаційних перетворень.</p> <p>Знає психологічні характеристики людської особистості та їхній прояв у різних видах діяльності; особливості визначення індивідуально-психологічних якостей та властивості здобувачів освіти.</p> <p>. Знає провідні тенденції розвитку вітчизняного та світового, літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p> <p>5. Знає теоретико-методологічні принципи розвитку вітчизняного та світового мовознавства, найновіші тенденції й напрями, характерні для сучасного етапу розвитку лінгвістичної науки.</p> <p>6. Знає методологічне, організаційне та правове підґрунтя, необхідне для здійснення фахової педагогічної та науково-дослідницької роботи, її презентації в науковій спільноті та захисту інтелектуальної власності, її результатів.</p> <p>7. Знає принципи і методи аналізу, особливості зіставлення і класифікації різних концепцій, напрямів і шкіл у лінгвістиці та літературознавстві, педагогічній науці, методиці викладання дисциплін фаху.</p> <p>8. Знає й характеризує теоретичні та практичні аспекти конкретної галузі освіти й мови та літератури.</p> <p>9. Знає теорію та історію лінгвістики, теорію літератури, історію літературознавства, а також усвідомлює специфіку викладання української мови і літератури, російської мови та зарубіжної літератури у старшій (профільній) школі, вищій школі.</p> <p>10. Знає принципи, підходи, умови реалізації Державних стандартів з освіти, особливості організації профільного навчання в закладах середньої освіти.</p>
	<p>Уміє обирати методику наукового дослідження, розуміє основні критерії вимог до нього, а також володіє навичками вибору теми дослідження, вивчення джерельної бази дослідження; орієнтується в структурі наукового дослідження, технології впровадження його результатів, а також основних вимогах до оформлення наукового дослідження та критеріях рецензування і оприлюднення результатів наукового дослідження.</p> <p>Уміє розрізняти індивідуально-психологічні якості та властивості здобувачів освіти, а також характеризувати людську особистість загалом, з метою найефективнішої взаємодії в різних видах діяльності.</p> <p>3. Уміє планувати навчальні заняття згідно з програмою дисципліни у закладах середньої та вищої освіти; розробляти зміст, проводити структурування навчального матеріалу та проводити заняття різних видів; визначати методи та засоби навчання та контролю, аналізувати їх ефективність;</p> <p>4. Уміє застосовувати сучасні методики і технології,</p>

	<p>зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення педагогічної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в галузі освіти, мови та літератури.</p> <p>5. Уміє здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих свідчень.</p> <p>6. Уміє обирати оптимальні наукові підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу, для дослідження освітнього процесу в обраній галузі.</p> <p>7. Уміє формулювати й обґрунтовувати нові ідеї, концепції в галузі мови, літератури чи освіти.</p> <p>8. Уміє застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, під час вирішення професійних педагогічних і науково-педагогічних завдань відповідно до посади та освітнього закладу.</p> <p>9. Уміє обирати оптимальні методи і прийоми навчання української мови і літератури, російської мови та зарубіжної літератури учнів старшої (профільної) школи, студентів ВНЗ.</p> <p>Уміє будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення.</p>
	<p>1. Здатність демонструвати належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації професійних завдань, зокрема в ситуаціях педагогічного й наукового спілкування, презентації результатів своїх досліджень.</p> <p>2. Здатність цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй педагогічній та науково-професійній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.</p> <p>3. Здатність знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії з учнівським та студентським колективами, у педагогічному колективі (у т.ч. в діяльності, пов'язаній з управлінськими завданнями) та з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>4. Здатність застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.</p> <p>Здатність ефективно спілкуватися в колективі в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.</p>
	<p>Здатність оцінювати власну навчальну, педагогічну та науково-професійну діяльність, розробляти і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.</p> <p>Здатність дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>Здатність дотримуватися правил професійної етики в процесі взаємодії з учнівським та студентським колективами, у педагогічному колективі, у міжособистісній комунікації.</p>

	До реалізації програми залучено 90% науково-педагогічних працівників з науковими ступенями і вченими званнями. Склад викладачів за спеціальністю відповідає Ліцензійним умовам досліджень у галузі середньої освіти, методики української та російської мови, літератури. Науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування.
-	Використання комп'ютерних класів, проекційної техніки, стендів, наочних посібників.
-	Навчально-методичне забезпечення включає: робочі програми всіх навчальних дисциплін; програми практик; методичні комплекси з кожної дисципліни, методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт. Інформаційне забезпечення створене: книжковим фондом Луганської обласної бібліотеки, Старобільської міської бібліотеки, наукової бібліотеки університету, віртуального навчального середовища ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” та авторськими розробками науково-педагогічних працівників.
	На загальних підставах у межах України. На основі двосторонніх договорів між ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” та університетами України.
	На основі двосторонніх договорів між ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” та навчальними закладами країн-партнерів.
	Можливе. За умови вільного володіння українською мовою.

2.

-

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
ОК 1	Логіка та методологія наукового пізнання	3,0	Екзамен
ОК 2	Педагогіка вищої школи	6,0	Залік
ОК 3	Теорія літератури та методологія літературознавчих досліджень	6,0	Екзамен
ОК 4	Методологія лінгводидактики і технології мовної освіти	6,0	Екзамен
ОК 5	Методологія і технології літературної освіти	6,0	Екзамен
ОК 6	Російська та українська мови в контрастивному аспекті	6,0	Екзамен
ОК 7	Сучасні тенденції розвитку і дослідження української мови	6,0	Екзамен
ОК 8	Методика навчання російської мови в українському навчальному просторі	6,0	Екзамен

ОК 9	Виконання магістерської роботи	12	Залік
ОК10	Науково-педагогічна практика	7,5	Залік
ОК11	Підсумкова атестація	1,5	Екзамен
:		66	
Вибіркові освітні компоненти			
ВБ з1	Дисципліна з1.	3,0	Залік
ВБ з2	Дисципліна з2.	3,0	Залік
ВБ п1	Дисципліна п1	3,0	Залік
ВБ п2	Дисципліна п2	3,0	Залік
ВБ п3	Дисципліна п3	3,0	Залік
ВБ п4	Дисципліна п4	3,0	Залік
ВБ п5	Дисципліна п5	3,0	Залік
ВБ п6	Дисципліна п6	3,0	Залік
		24	
-		90	

Семестр	Освітні компоненти
1	Логіка та методологія наукового пізнання Педагогіка вищої школи Теорія літератури та методологія літературознавчих досліджень Методологія лінгводидактики і технології мовної освіти Виконання магістерської роботи Методологія і технології літературної освіти
2	Виконання магістерської роботи Сучасні тенденції розвитку і дослідження української мови Російська та українська мови в контрактивному аспекті Методика викладання російської мови в українському мовному просторі Дисципліна з1 Дисципліна з2 Дисципліна п1 Дисципліна п2
3	Виконання магістерської роботи Науково-педагогічна практика (виробнича) Дисципліна п3 Дисципліна п4 Дисципліна п5 Дисципліна п6 Захист магістерської роботи

3.

Атестація випускників освітньо-професійної програми „Середня освіта (Українська мова і література. Мова і література (російська))” спеціальності 014 Середня освіта / 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) проводиться у формі захисту кваліфікаційної магістерської роботи, комплексного іспиту з дисциплін спеціалізації та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: магістр середньої освіти, вчитель української мови і літератури, російської мови та зарубіжної літератури, викладач закладів вищої освіти.

